

nyilvánvalóan Freudiger Fülöp volt, aki csak néhány napja lépett személyes kapcsolatba Wislicenyvel, s a náci tiszttel lefizetésével már sikerült kiszabadítania fivérét a Röck Szilárd utcai internálótáborból. A magyarországi zsidóság lehetséges sorsára vonatkozó nézeteit az ülésen szintén részt vevő Leitner Sándornak, a nagyváradi ortodox hitközség fejének fejtette ki: „Nem hiszem, hogy ugyanaz a sors vár ránk, mint a lengyel zsidókra. Vagyunkról le kell mondanunk, sok fájdalomra és nélkülözésre kell felkészülnünk, de az életünkért nem aggódom. Végül ez a háború is be fog fejeződni, s újból fogjuk kezdeni, mint 1919-ben.”⁴⁷

Dr. Kahan Niszson, a cionisták képviselője a Központi Tanácsban sötétebb és profetikusabb hangot ütött meg: „Sorsunk nemcsak az anyagi romlás, még csak nem is testi és lelki kínok láncolata, emberi méltóságunk utolsó morzsáinak elvesztése, hanem a *biztos fizikai megsemmisülés*.”⁴⁸

Maga Leitner, Nagyváradra visszatérve, a legtöbb helyi vezetőhöz hasonlóan, inkább Freudiger álláspontját képviselte, s minden lehetőt megtett, hogy megnyugtassa a zsidó lakosságot, és eloszlassa az uralkodó pánikhangulatot.⁴⁹

A március 28-i ülés legtöbb résztvevője úgy vélekedett, hogy mivel a magyar hatóságok semmiféle segítséget nem hajlandók nyújtani, a zsidó vezetők a helyi SS-kommandókkal próbáljanak meg egyezkedni. Csak néhány küldött hangzottta kétségeit ezzel az elgondolással szemben, és csak Munkács küldötte volt határozottan ellene. Javaslat szerint a zsidók tanúsítsanak passzív ellenállást – ezt a javaslatot azonban határozottan elvetették.⁵⁰

Az első tárgyalás Eichmann-nal

Új székhelyén, a sváb-hegyi Majestic Szállóban Eichmann március 31-én fogadta először a Zsidó Tanács küldöttségét. Ekkorra már egy sor drasztikus zsidóellenes rendeletet hoztak, köztük a sárga csillag kötelező viselését elrendelőt. Ezernyi zsidó volt már letartóztatva és bebörtönözve Kistarcsán és másutt. Az ülés hivatalos jellegű volt, Boda Ernő gyorsíró irások feljegyzéseket készített róla. Eichmann nézeteit és utasításait az alábbi jegyzőkönyv tartalmazza:

Pro memoria, az 1944. március 31-én reggel 1/2 9-től 3/4 10-ig lefolytatott tanácskozásról a sváb-hegyi Majestic Szállóban.

Jelen voltak: a német hatóságok részéről Eichmann és Krumeier Obersturmbannführerek, Wisliceny Hauptsturmbannführer és még egy német tiszttel. A mi részünkről Stern Samu elnök, dr. Boda Ernő és dr. Pető Ernő elnökhelyettesek és dr. Gábor János ügyvéd.